

Asia

E-kirje; komission kuulemispyyntö tavaroiden kestävästä kuluttamista koskevan aloitteen vaikutustenarviointiin

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on valmistelemassa aloitetta tavaroiden kestävästä kuluttamisesta. Tarkoituksena on edistää tavaroiden korjaamista ja uudelleenkäyttöä. Komission on tarkoitus antaa mahdollinen lainsäädäntöaloite vuoden 2022 kolmannella vuosineljänneksellä.

Komission julkisen kuulemisen tarkoituksena on kerätä palautetta tavaroiden riittämätöntä käyttöikää koskevan ongelman esiintymisestä ja laajuudesta sekä mahdollisista toimintapoliittisista vaihtoehtoista ja niiden todennäköisistä vaikutuksista. Kuulemisen määräaika on 5.4.2022.

Tässä muistiossa esitetty Suomen kanta perusteluineen on tarkoitus esittää komission julkisessa kuulemisessa, minkä lisäksi kannan pohjalta voidaan osallistua muuhun tulevia ehdotuksia koskevaan ennakkoarvioinnin ja keskusteluun. Suomen lopullinen kanta määritetään sisältöjen täsmentyessä.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä sitä, että tuottajia kannustetaan suunnittelemaan tavaroita, jotka kestävätkä pidempään ja ovat helposti korjattavissa. Tärkeää on myös pyrkiä vähentämään kestävätkä kulutusta ja sen kielteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia sekä edistämään kiertotalouden toimintamallien käyttöönottoa. Luonnonvarojen käytön vähentämiseen tulisi pyrkiä kannustamalla kuluttajia kestäviin ja kiertotalouden mukaisiin toimintamalleihin ja valintoihin.

Suomi pitää tärkeänä löytää tehokkaita tapoja edistää edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista. Tämän vuoksi right to repair -aloitteen vaikutustenarvioinnissa tulisi tarkastella laajasti vaihtoehtoisia ohjauskeinoja, joilla voidaan kannustaa tavaroiden kestävyys, korjattavuus sekä korjauttamiseen ja uudelleenkäyttöön.

Tässä vaiheessa Suomi pitää tarkoituksenmukaisena, että edellä mainittuja tavoitteita pyritään edistämään ensisijaisesti muilla tavoin kuin uutta tavarankauppadirektiiviä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771 tietyistä tavarakauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin

2009/22/EU muuttamisesta sekä direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta) muuttamalla. Uuden direktiivin säännöksiä on ryhdytty soveltamaan jäsenvaltioissa vasta hiljattain, 1.1.2022 lukien, eikä sääntelyn tosiasiallisista vaikutuksista ole vielä saatu kokemuksia.

Jos kuitenkin arvioidaan, että tavarankauppadirektiivin muuttaminen on välttämätöntä, Suomi katsoo, että lainsäädäntöratkaisuja valittaessa tulisi ottaa huomioon direktiiviin sisältyvä jäsenvaltioiden liikkumavara lakisääteisen virhevastuun keston sääntelemisessä. Osa esitetyistä sääntelymalleista istuisi huonosti sellaisiin jäsenvaltioihin, Suomi mukaan lukien, jotka ovat hyödyntäneet mahdollisuutta säätää direktiivissä edellytettyä kahta vuotta pitemmästä virhevastuujasta. Nämä sääntelymallit voisivat myös tosiasiaa vaarantaa Suomen korkean kuluttajansuojan tason.

Suomi katsoo, että kaavailut muutosehdotukset, joiden mukaan elinkeinonharjoittajien olisi tarjottava kuluttajille korjauspalveluja senkin jälkeen, kun virhevastuuaika on päättynyt, olisivat erityisesti pk-yritysten kannalta kohtuuttomia. Kuluttajansuojan näkökulmasta Suomi suhtautuu toisaalta varauksellisesti siihen, että tavarankauppadirektiivissä valittua perusratkaisua kuluttajan lähtökohtaisesta valinnanvapaudesta tavarankorjaamisen ja vaihtamisen välillä muutettaisiin. Lähtökohtainen valinnanvapaus voi myös edistää kestävästä kulutuksesta niissä tapauksissa, joissa kuluttaja valitsee tavarankorjaamisen, vaikka elinkeinonharjoittajan kannalta edullisempaa olisi tavarankorjaaminen virheettömään. Kestävän kuluttamisen edistämiseksi Suomi voisi harkita sitä, että kuluttajan valinnanvapautta rajoitettaisiin jonkin verran sellaisissa tapauksissa, joissa kuluttaja haluaisi valita virheettömän tavarankorjaamisen tavarankorjaamisen sijaan, kun korjaaminenkin voisi olla kuluttajan kannalta kohtuullinen vaihtoehto.

Pääasiallinen sisältö

Aloitteen päätavoitteena on kannustaa kuluttajia käyttämään kulutustavaroita entistä pidempään korjauttamalla viallisia tavaroita ja ostamalla enemmän käytettyjä ja kunnostettuja tavaroita.

Komission kuulemisessa tuodaan esiin useita eri vaihtoehtoja, joista ensimmäisen vaihtoehdon ((vaihtoehto 1) lievä puuttuminen – vapaaehtoiset sitoumukset) mukaan kannustetaan yrityksiä sitoutumaan vapaaehtoisesti korjaamaan tavaroita, joilla on merkittävä kielteinen vaikutus ympäristöön, ja edistetään käytettyjen ja kunnostettujen tavaroiden hankintaa. Vaihtoehto 2 (keskitasoinen puuttuminen) sisältäisi malleja, joilla pidennettäisiin lakisääteistä takuuaikaa (virhevastuuaikaa) tietyissä tapauksissa, tehtäisiin tavarankorjaamisesta suositumpi keino, kun korjaaminen on halvempaa tai samanhintaista kuin tavarankorvaaminen taikka velvoitetaan tuottajat tai myyjät korjaamaan tuotteet kohtuulliseen hintaan lakisääteisen takuun ajan (virhevastuuaika) jälkeen. Vaihtoehto 3 (voimakas puuttuminen) sisältäisi malleja, joilla rajoitetaan kuluttajien keinovalikoimaa asettamalla korjaaminen etusijalle korvaamisen nähden, velvoitetaan tuottajat tai myyjät korjaamaan tuotteet lakisääteisen takuun ajan jälkeen, joissakin tapauksissa ilmaiseksi, pidennetään lakisääteistä takuuaikaa nykyisestä kahden vuoden vähimmäisajasta taikka joilla annetaan myyjälle mahdollisuus korvata vialliset tuotteet kunnostetuilla eikä uusilla tuotteilla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 114 artikla tai SEUT 191 artikla

Kansallinen valmistelu

EU-8 kilpailukykyjaosto, kirjallinen menettely 11.3.-18.3.2022.

Eduskuntakäsittely

Talousvaliokunta vastuuvaliokuntana

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OM Sofia Aspelund sofia.aspelund@gov.fi puh. 02951 50554

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
